

1. KiVa Koulu® ja kiusaaminen
2. Ennalta ehkäisy
3. Kiusaamiseen puuttuminen
4. KiVa Koulu -ohjelman vaikutukset

KiVa Koulu® ja kiusaaminen

Tavoitteet

- Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen
- Kiusaamistapausten tehokas selvittäminen
- Kiusaamisen kielteisten vaikutusten minimointi

Julisteet

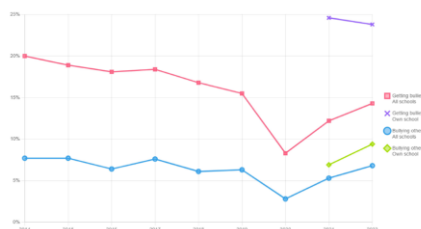
Huomioliivit

Opas huoltajille

Oppilas- ja henkilökuntakyselyt ja raportit

Number of students who have bullied others or have been bullied themselves 2 or 3 times a month or more often

ENNALTAEHKÄISY

KiVa-oppitunnit, materiaalit ja pelit

MONITOROINTI

PUUTTUMINEN

KiVa-tiimi kiusaamistapauksiin puuttumiseen

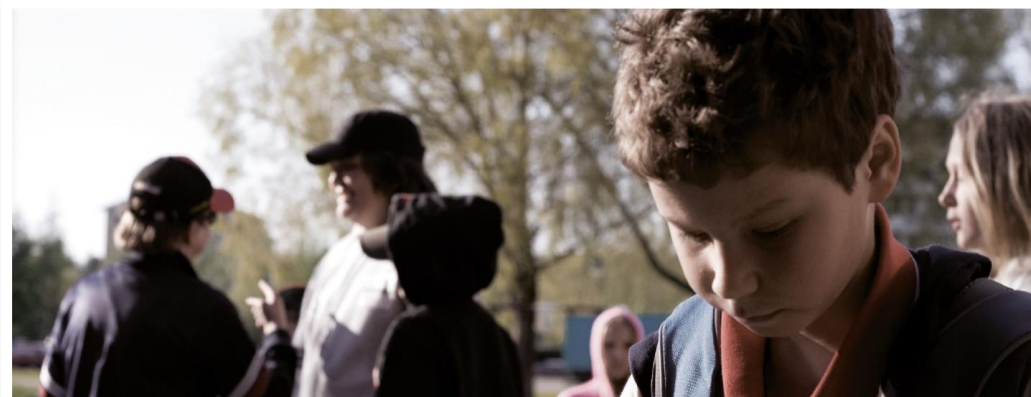
Mitä kiusaaminen on?

- Tahallista pahan mielen aiheuttamista, joka
 - on toistuvaa
 - kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen
- Kiusaamisen määrittelyssä keskeistä ei ole teon muoto (esim. sanallinen / fyysinen) vaan sen **tahallisuus** ja **systemaattisuus**
- Kiusattu lapsi tai nuori kokee yleensä **monenlaista** kiusaamista

Kiusaamisen muodot

- Useimmiten sanallista (pilkkaamista, nimittelyä)
- Epäsuora kiusaaminen (ryhmän ulkopuolelle sulkeminen, ilkeiden juttujen levittäminen) on melko yleistä
- Nettikiusaaminen on yleistynyt huimasti. Netissä kiusattuja kiusataan **lähes aina myös muilla tavoin.**
- Fyysinen kiusaaminen ei ole yhtä tavallista

Mitä kiusaaminen ei ole?

- Kiusaamisessa ei ole kysymys...
 - konfliktista
 - riidasta
 - tappelusta
- ... vaan alistussuhteesta, vallan tai voiman väärinkäytöstä

Ennalta ehkäisy

Kiusaaminen ei kosketa vain kiusaajia ja kiusattuja

- Suurin osa oppilaista ei hyväksy kiusaamista
- Kuitenkin nähdessään kiusaamista he asettuvat hiljaisiksi hyväksyjiksi, ja kiusaaminen siten jatkuu
- Vain harvat tukevat kiusatuksi joutuvaa oppilasta
- Kiusaamiseen liittyvät ryhmänormit edellyttävät usein, että kiusatun kanssa ei saa olla kaveri, häntä ei “kuulu” hyväksyä
 - Kiusatun asema ryhmässä muuttuu ajan myötä yhä huonommaksi
- Tärkeää saada kaikki lapset ymmärtämään, että jokaisen asenteella ja toiminnalla on merkitystä

Lopetetaan kiusaaminen yhdessä!

Oppituntien keskeisimmät tavoitteet

- Saada lapset ymmärtämään mitä kiusaaminen on ja mitä siitä voi seurata
- Saada lapset ymmärtämään ryhmän merkitys kiusaamisessa
- Lisätä empatiaa kiusattuja kohtaan
- Opetella keinoja tukea kiusattuja ja ottaa vastuuta siitä, ettei kiusaamista ryhmässä sallita

Yhteistyö huoltajien kanssa

- Vanhempainilloissa tiedottamista
- Tukimateriaali huoltajille: www.kivakoulu.fi/Vanhemmat (kaikille avoin)
 - Tietoa kiusaamisesta
 - Tietoa huoltajien keinoista vähentää kiusaamista
 - Tietoa, kuinka tukea kiusattua lasta
- Opasta voi tilata myös painettuna (esim. vanhempainyhdistykset):
<https://shop.kivakoulu.fi/>

Mitä voit tehdä vähentääksesi kiusaamista?

1. Suhtaudu **vakavasti** ilmi tulevaan kiusaamiseen
2. Toimi **yhteistyössä** koulun kanssa
 - ilmoita kiusaamiseen liittyvästä huolesta
 - luota koulun kykyyn hoitaa asia
 - osallistu aktiivisesti koulun ja kodin yhteistyömuotoihin, esim. tapahtumat ja vanhempainillat
3. **Keskustele** lapsen/nuoren kanssa kiusaamisesta, vaikka tämä ei itse olisikaan kiusattu eikä kiusaisi toisia
 - rohkaistaan lapsia/nuoria olemaan menemättä mukaan kiusaamiseen, tukemaan kiusattuja ja kertomaan kiusaamisesta aikuisille!
 - kysellään luokan ilmapiiristä; onko lasta kiusattu, onko hän huomannut kiusaamista, otetaanko kaikki mukaan porukoihin jne...

Seurantatutkimusten perusteella tiedetään, etteivät lapset ja nuoret välttämättä itsestään ”kasva eroon” kiusaamisesta.

Kiusaaminen ei siis lopu itsestään, vaan lapsilla, jotka kiusaavat muita toistuvasti, on suurempi riski kehittyä aikuisiksi, jotka ovat taipuvaisia aggressiiviseen ja väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

Kodin asenteet heijastuvat koulun kiusaamisen vastaisen työn onnistumiseen.

Kiusaamiseen puuttuminen

1. KiVa-tiimi

- Puuttuu esille tuleviin kiusaamistapauksiin yhteistyössä kiusatun oppilaan luokanopettajan kanssa

2. Onko kyseessä kiusaamistapaus?

- Kun koululle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta, tiedon saanut aikuinen
 - kerää tarvittavat taustatiedot
 - ohjaa tapauksen KiVa-tiimille, jos kyseessä kiusaaminen

3. Keskustelut

- **KiVa-tiimi**: selvittämiskeskustelut kiusaajan/kiusaajien ja kiusatun kanssa
- **Luokanopettaja**: keskustelu muutaman sosiaalisesti taitavan luokkatoverin kanssa: ”Teidän apuanne tarvitaan!”
- Seurantakeskustelut kiusaajan/kiusaajien sekä kiusatun kanssa

4. Yhteistyö huoltajien kanssa

- Huoltajia informoidaan aina tiimin käsiteltävinä olleista tapauksista.
- Yhteyttä otetaan vasta, kun keskustelu oppilaan kanssa on käyty
 - Lapsille/nuorille halutaan antaa tilaisuus ensin itse kertoa tapahtuneesta ilman huoltajien puuttumista tilanteeseen.
 - Myös kiusatun kotiin ilmoitetaan aina kiusaamisesta ja lapsen/nuoren osallistumisesta keskusteluun.
- Tarpeen mukaan huoltajat voidaan kutsua koululle selvittämään asiaa, tämä ei kuitenkaan tapahdu rutiininomaisesti kaikissa tapauksissa
 - lapsille/nuorille itselleen annetaan ensin tilaisuus muuttaa käyttäytymistään

Mitä tapauksia ei ohjata KiVa-tiimille

- Esimerkiksi:
 - Konfliktit ja riitatilanteet
 - Erimielisyydet, väärinymmärryksistä johtuvat mielensä pahoittamiset
 - Yksittäiset kiusaamistapaukset (teko on harmillinen ja tahallinen, mutta se on tapahtunut vain kerran)
- sen sijaan koulun omat riitatilanteiden toimintamallit, esim. kasvatuskeskustelu

KiVa Koulu -ohjelman vaikutukset

KiVa Koulu -ohjelman on todettu...

- Vähentävän toisten kiusaamista ja kiusatuksi joutumista (Kärnä ym., 2011; Nocentini & Menesini, 2016)
- Vaikuttavan myönteisesti oppilaiden hyvinvointiin, kouluviihtyvyyteen ja akateemiseen motivaatioon. (Williford ym., 2012; Salmivalli ym., 2012)
- Vähentävän oppilaiden ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta ja vaikuttavan postiviivisesti käsityksiin ilmapiiristä vertaisryhmässä. (Williford et al, 2011)
- Lisäävän kouluviihtyvyyttä ja oppimismotivaatiota. (Salmivalli, Garandeanu & Veenstra, 2012)

Lisätietoa...

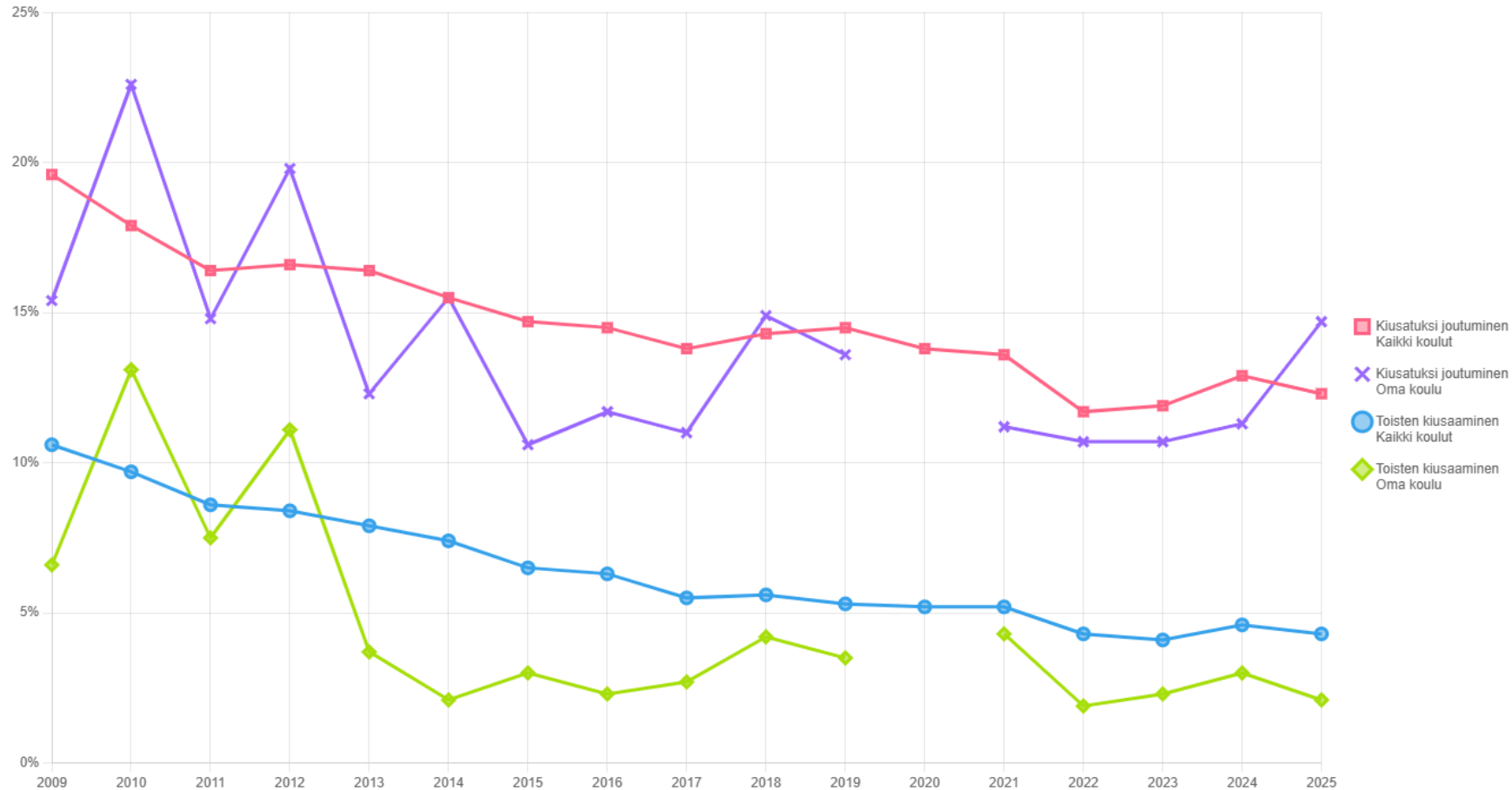
- www.kivakoulu.fi
- kivakoulu@utu.fi
- www.kivakoulu.fi/Vanhemmat

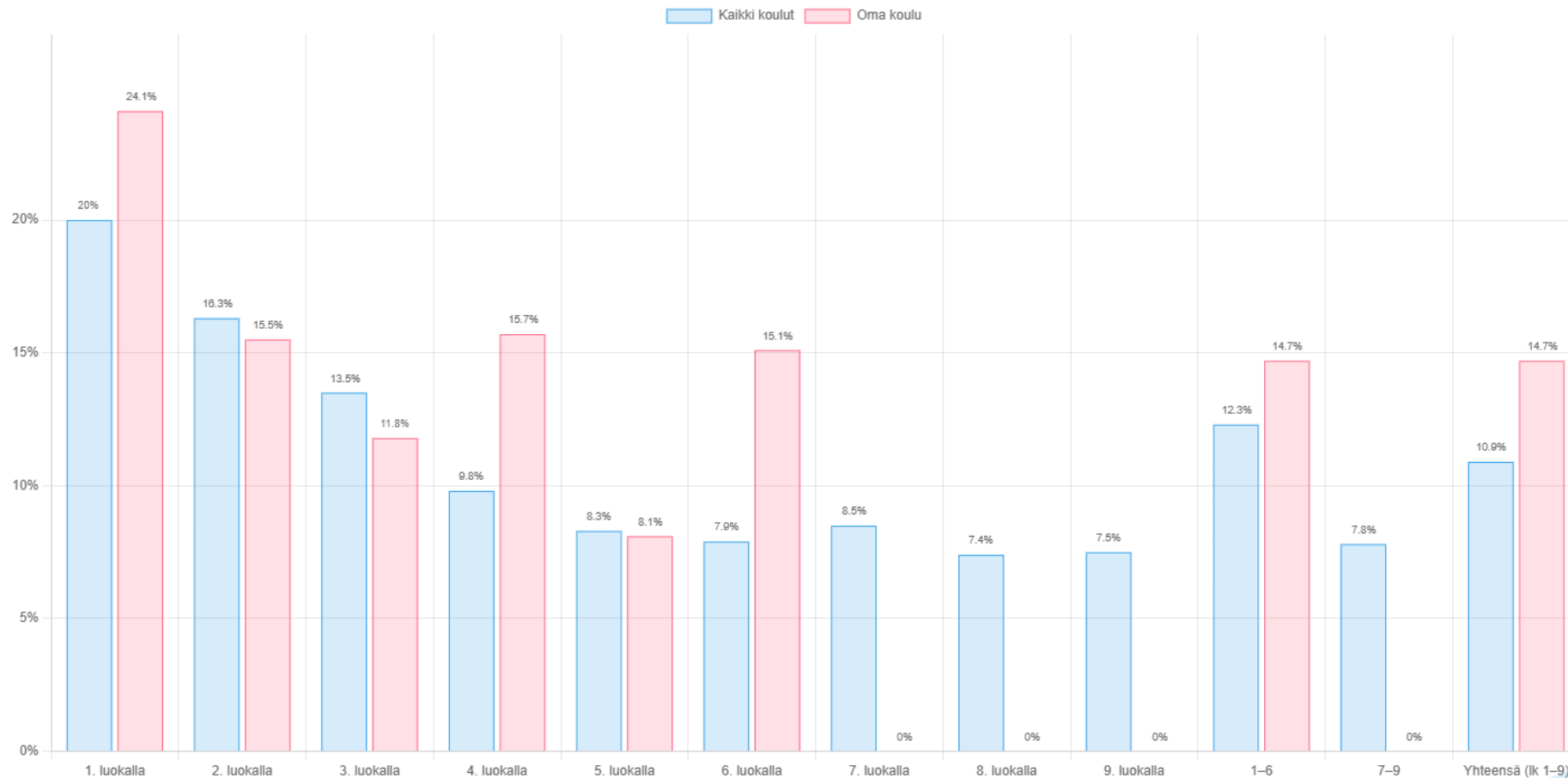
KiVa Koulu -kyselyn tulokset

Aurinkorinteen koulu, maaliskuu 2025

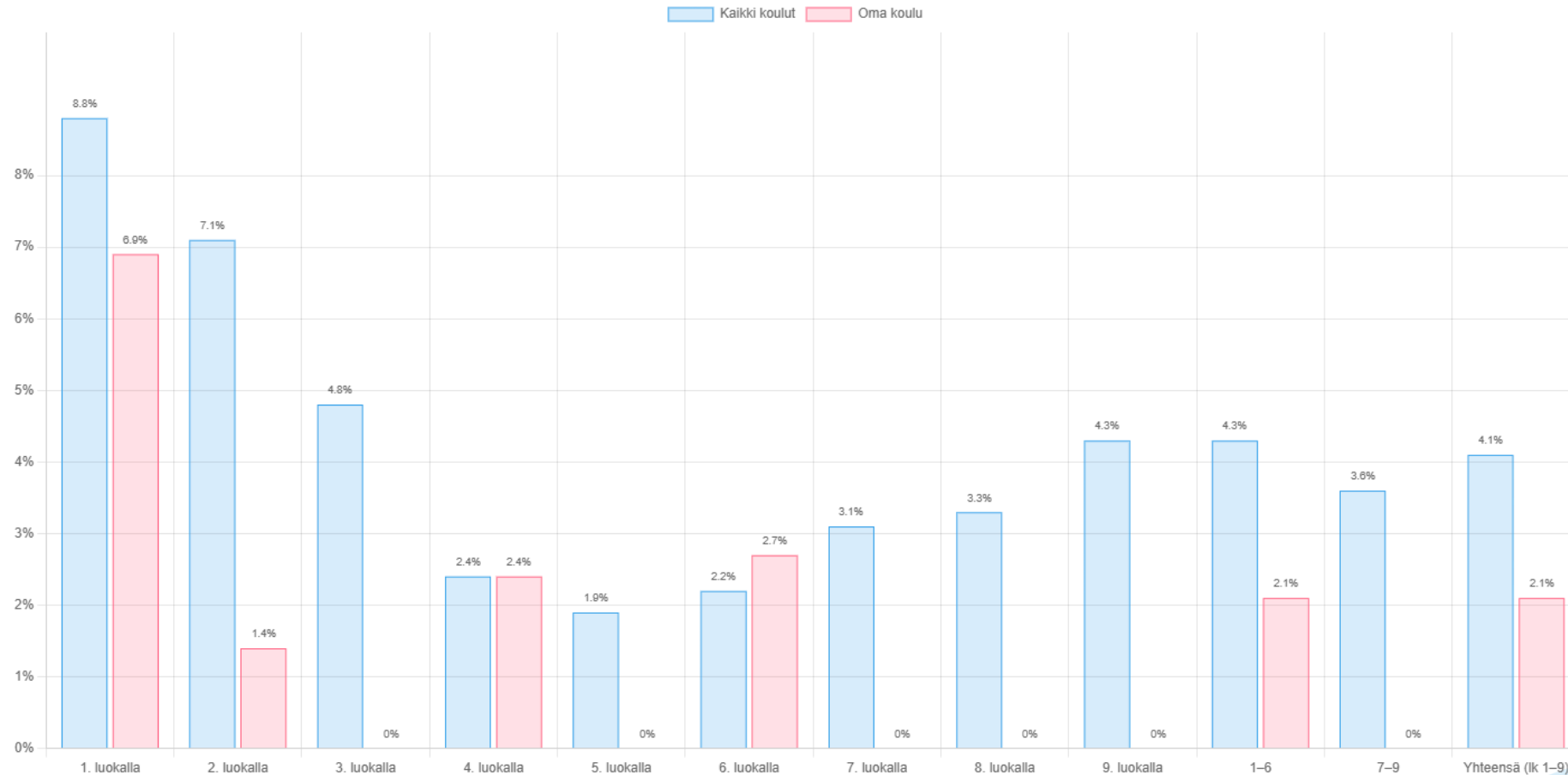
Kevään 2025 KiVa Koulu -kyselyn tuloksia

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat joutuneet kiusatuksi *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kiusanneet muita kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin.

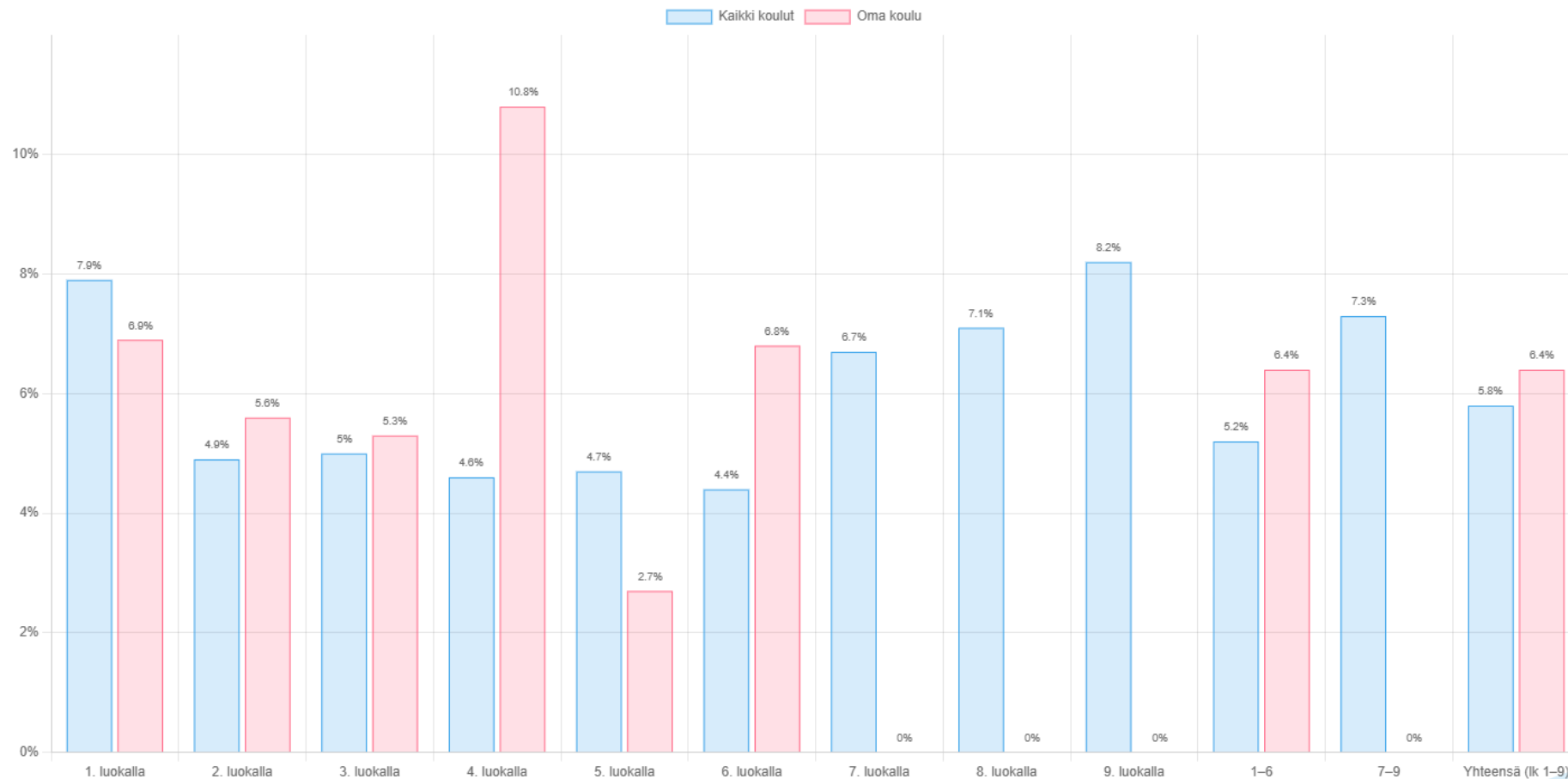

Niistä oppilaista, joita oli kiusattu 2–3 kertaa kuukaudessa tai useammin

- 6 luokilta 1–3
- 6 luokilta 4–6

ilmaisi, että ei ollut kertonut kiusaamisesta
kenellekään.

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa *usein* olonsa yksinäiseksi

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat joutuneet kiusatuksi internetin kautta *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet nimittelyä tai loukkaavaa kiusoittelevaa *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet muiden oppilaiden jättäneen hänet huomiotta tai muiden sulkeneen hänet ryhmän ulkopuolelle *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

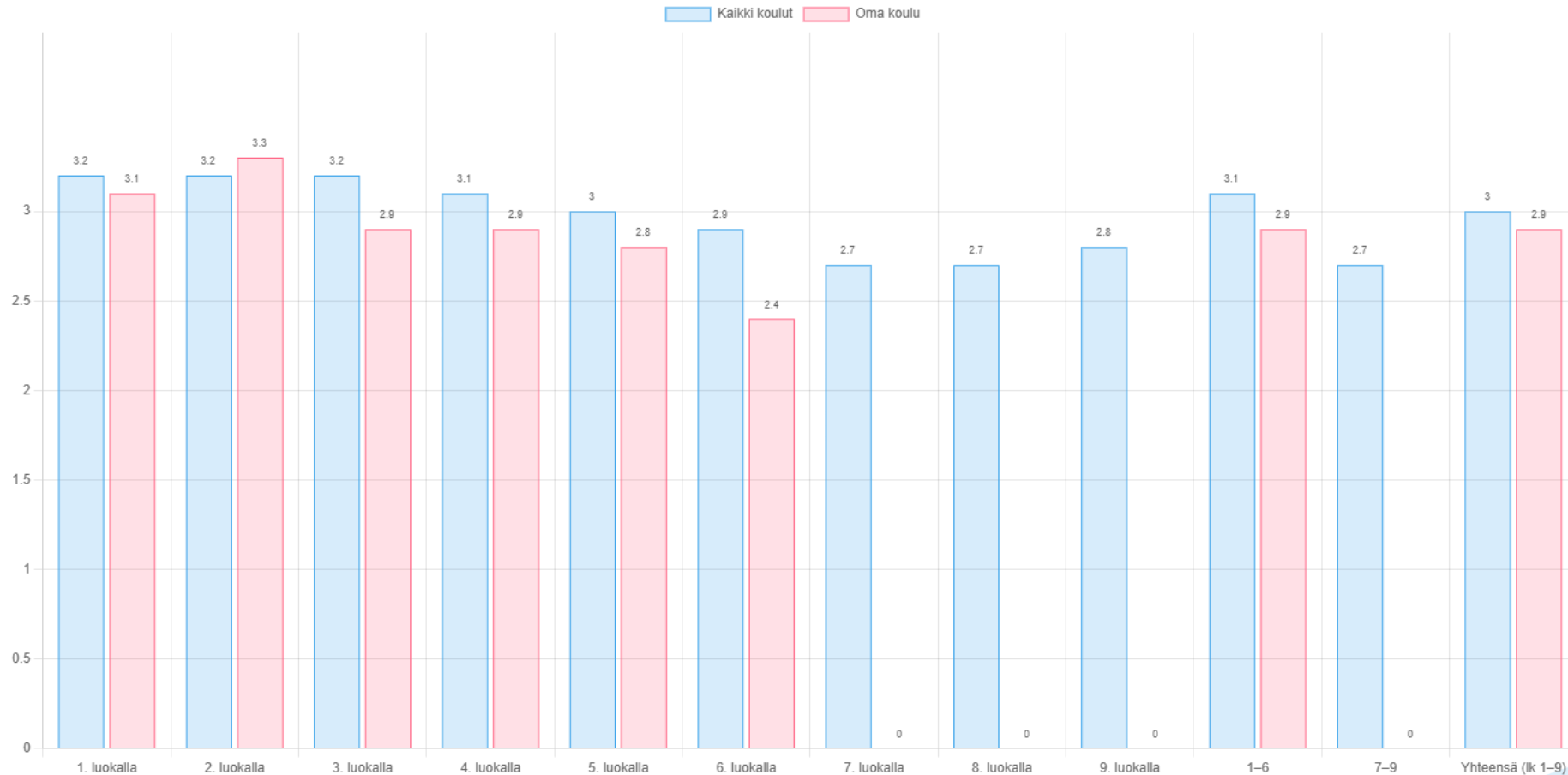
Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet heistä levitetyn ilkeitä tai loukkaavia juttuja *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

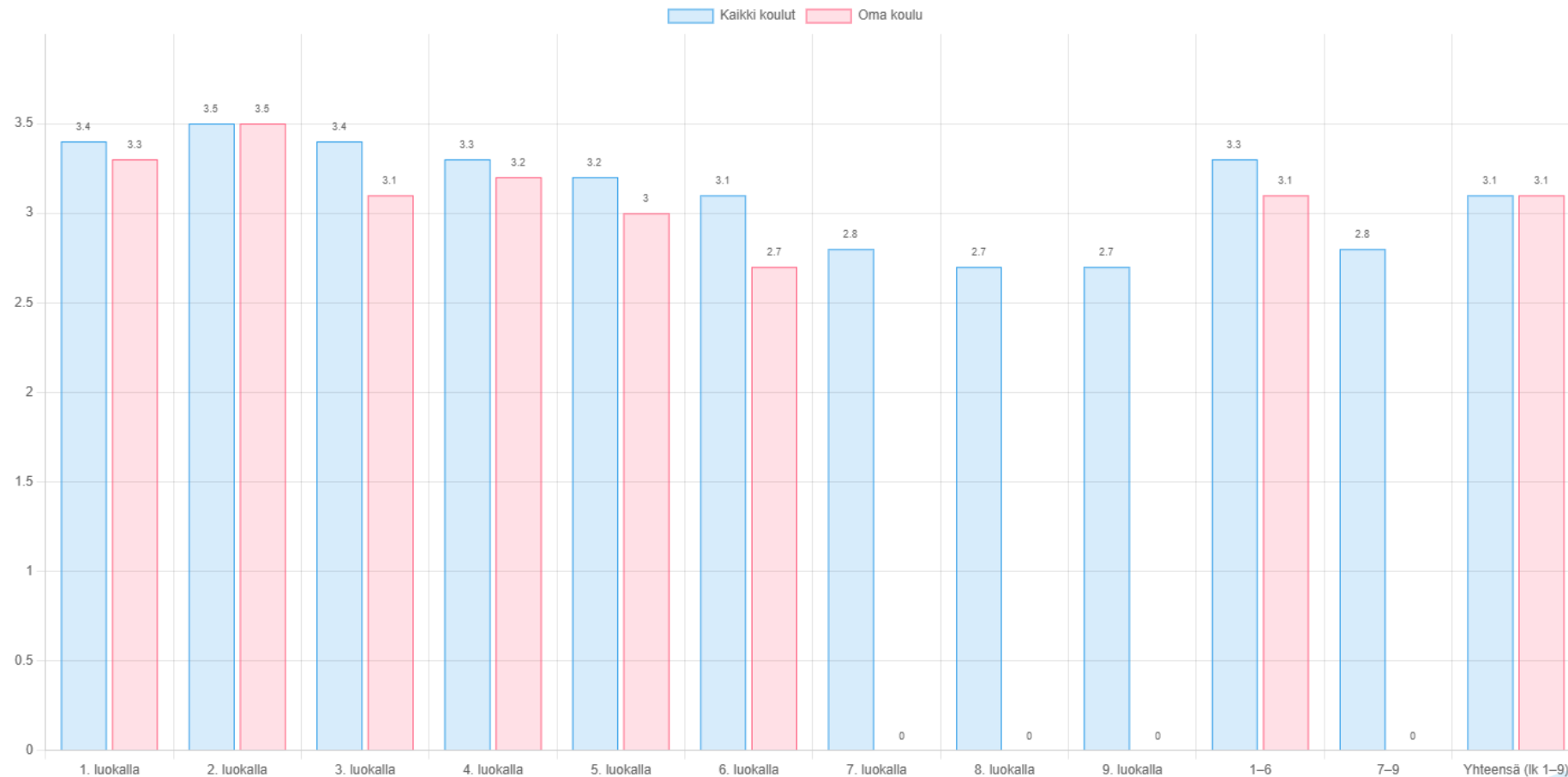
Osuudet eri luokka-asteiden oppilaista, jotka ovat kokeneet fyysistä kiusaamista *kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin*

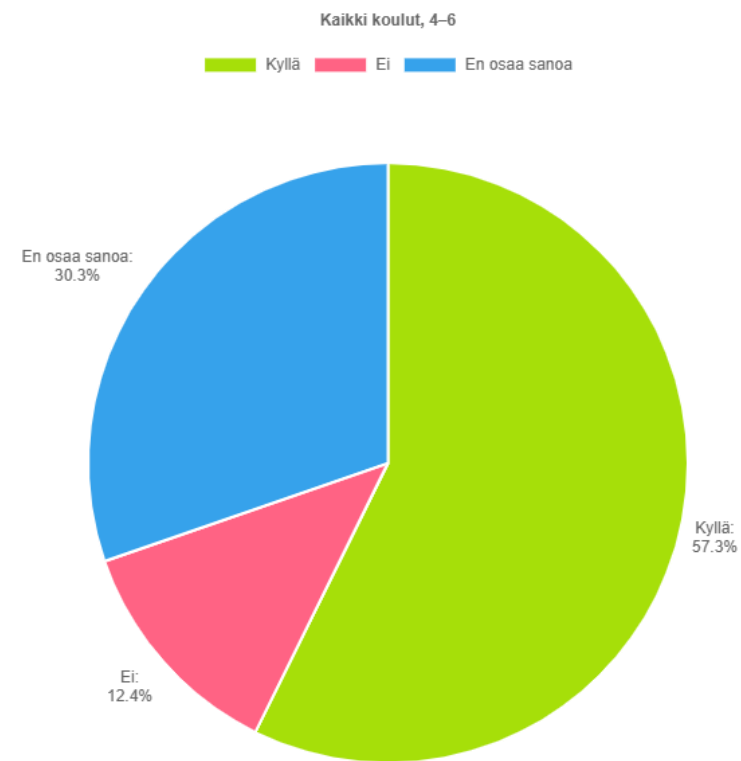
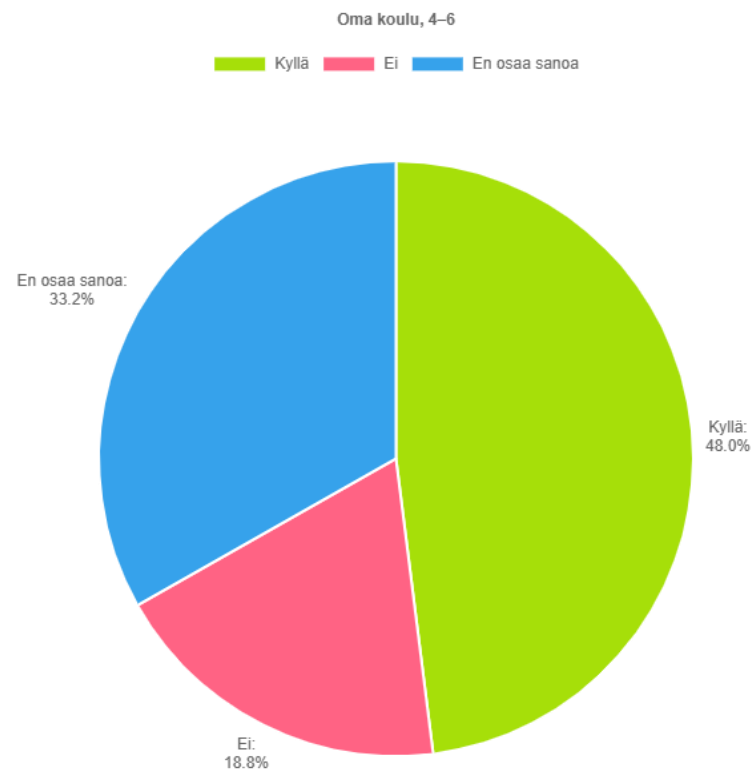
Oppilaiden kokemus koulun/luokan ilmapiiristä (mitä suurempi luku, sitä paremmaksi ilmapiiri koetaan)

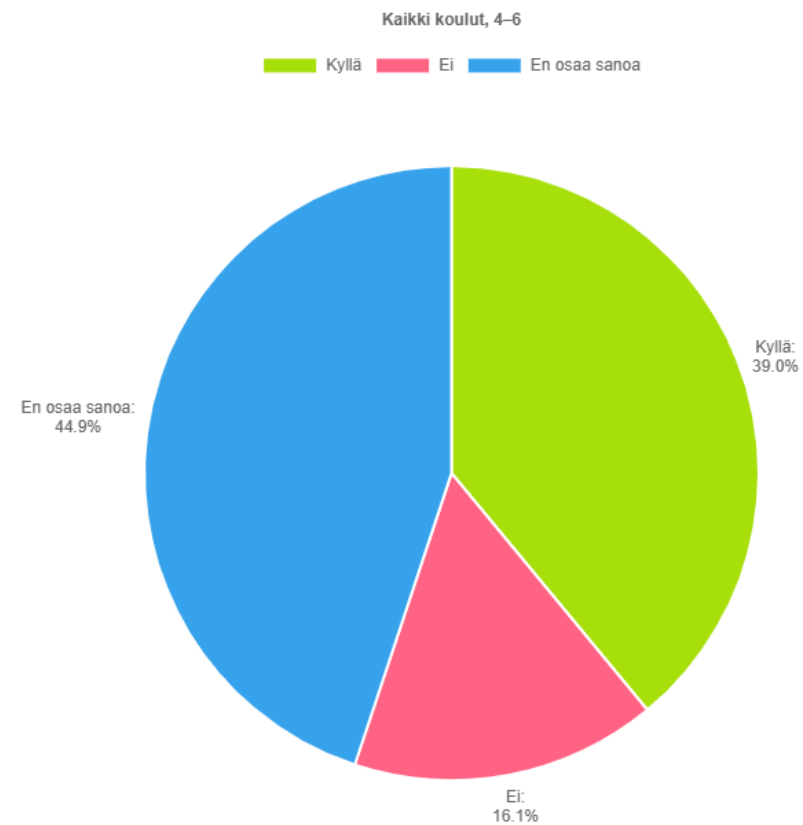
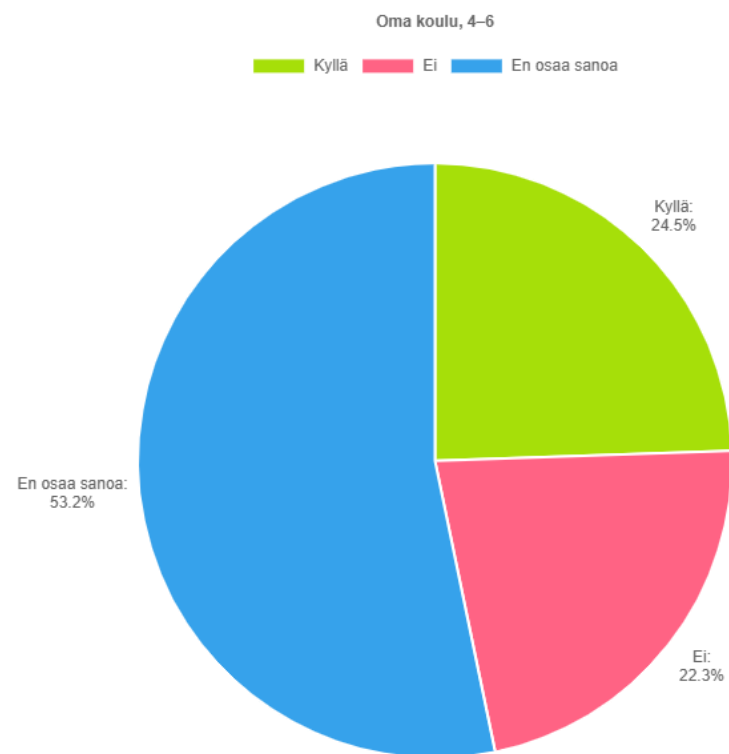
Oppilaiden kokemus hyväksytyksi tulemisesta koulussa/luokassa (mitä suurempi luku, sitä myönteisemmät kokemukset)

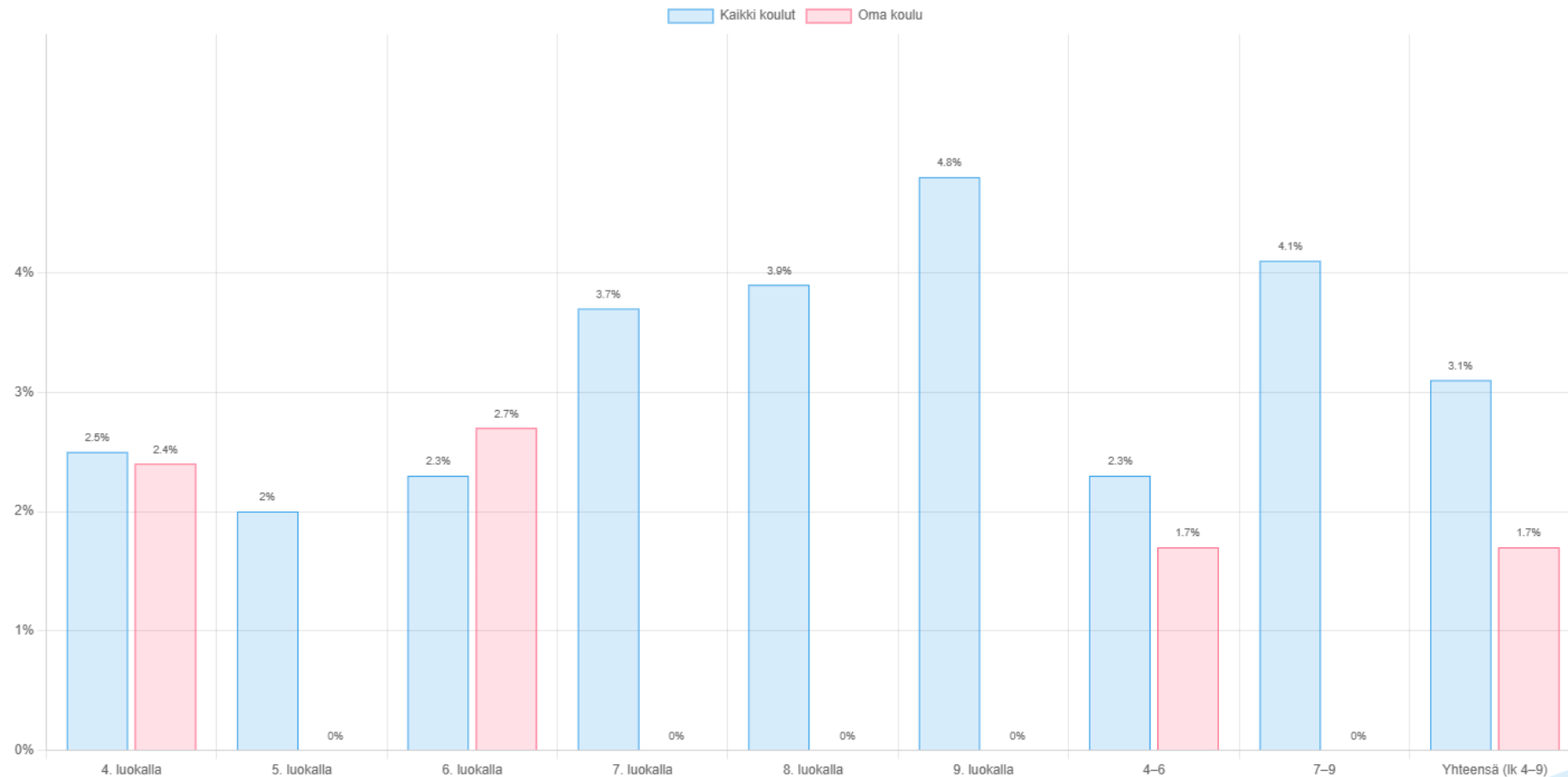
Kohteleeiko henkilökunta oppilaita tasa-arvoisesti?

Kohtelevatko oppilaat toisiaan tasa-arvoisesti?

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa *2-3 kertaa kuukaudessa* tai *useammin* sukupuoleen tai seksuaalisuuteen kohdistuvaa nimitystä tai pilkkaamista

Osuudet oppilaista, jotka ovat kokeneet koulussa *2-3 kertaa kuukaudessa* tai *useammin* epämiellyttävää/ahdistavaa lähentelyä tai fyysistä koskettelua

